

Ренè Тофт Симонсен

ПАСИАНСЪТ НА КАРЛА

Съфинансиран от програма
„Творческа Европа“
на Европейския съюз

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържанието в нея информация.

Ренè Тофт Симонсен

ПАСИАНСЪТ НА КАРЛА

Илюстрации: Ларс Габел

Превод от датски:

Ева Кънева

ИМАС

София, 2022

Благодаря на Урике, на Йенс Кристиан, на Хуго, на Ида Мари и на всички прекрасни деца по света...

Благодаря и на прескъпия ми съпруг, защото е моята пътеводна звезда. Ти си най-добрият критик, когото една съпруга може да си пожелае. Именно твоята непоколебима вяра в моята писателската дарба ме насърчи да пиша.

Danish Arts
Foundation

Книгата е финансирана с помощта на
Датския културен фонд.

Renée Toft Simonsen

KARLAS KABALE

© Renée Toft Simonsen and JP/Politikens Hus A/S 2003 in
Agreement with Politiken Literary Agency

Ренè Тофт Симонсен

ПАСИАНСЪТ НА КАРЛА

Превод от датски: *Ева Кънева*

Илюстрации: *Ларс Габел*

Българска адаптация на корицата: *Златина Зарева*

© ИК „Емас“ 2022

Всички права запазени!

Нанук

Тук сизки
живейм наедно.
И се на някой света му е крив.

Така гласеше надписът на накриво закачена табелка върху входната врата на голямата жълта къща, където живееше Карла – слабичко момиче с руси коси до раменете и с големи сини очи. Карла бе написала и окачила табелката собственоръчно, защото така и не си поръчаха нормална табелка с имената на всички обитатели на къщата.

– Няма пък! Няма да дойда! – изкрещя отвътре висок момичешки глас. – Та аз изобщо не я познавам тая Сесилие!

Карла фучеше из дневната и яростно риташе дивана и столовете. Беснееше като хала. И си имаше причина. Днес щеше да я гледа Сесилие, някаква си възрастна госпожа, както ѝ съобщи майка ѝ. Карла обаче отказваше да разбере защо не са измислили друго място, където да я оставят, и защо всъщност не ѝ позволят да си стои вкъщи сама. Изобщо не ѝ се занимаваше с разни бабички. Тя беше почти на десет и не виждаше защо да не прекара един следобед самичка вкъщи. Мразеше да вземат решения за нейния живот, без да я питат. Най-гадното да си гете по принцип е, че през цялото време възрастните определят неща, в които – ако питаха Карла – изобщо не им е работа да си пъхат носа.

„Ще се престоря на кукла – закани се тя. – И няма да мръдна на сантиметър. Ще легна на пода и ще се отпусна, пък нека мама ме влачи до Сесилие.“

Такава си беше Карла. Със собствено мнение и винаги готова да се съпротивлява, щом нещо

не ѝ харесва. На всичкото отгоре непрекъснато измисляше щуротии и вършеше лудории. Общо взето, първо действаше, после мислеше.

– Хайде, идвай! Тръгваме, че закъснявам за работа! – провикна се майка ѝ и влезе в дневната, където Карла лежеше на килима, а краката ѝ стърчаха изпод масата.

– А, такива да ги нямаме! – поклати глава майката. Беше наясно какво е намислила гъщеря ѝ. – Казвам го веднъж и повече няма да повтарям. Днес ще те гледа Сесилие. Ако се налага, ще те занеса на ръце. Но стигне ли се дотам, ще ти измисля наказание.

– Как така наказание? Какво наказание? – сеп-на се Карла.

– Хмм, още не съм решила, но например ще ти забраня да си каниш приятелки вкъщи цяла седмица и в петък ще те оставя без джобни. Нещо такова.

– Няма да посмееш – възрази Карла. – Утре имам уговорка с Катрине.

– Колко жалко, защото уговорката ви ще отпадне, ако не се качиш доброволно в колата. – Майката се въртна на пети. – Имаш две минути.

Карла полежа, колкото да претегли „за“ и „против“ да се подчини. Отпусната тежко

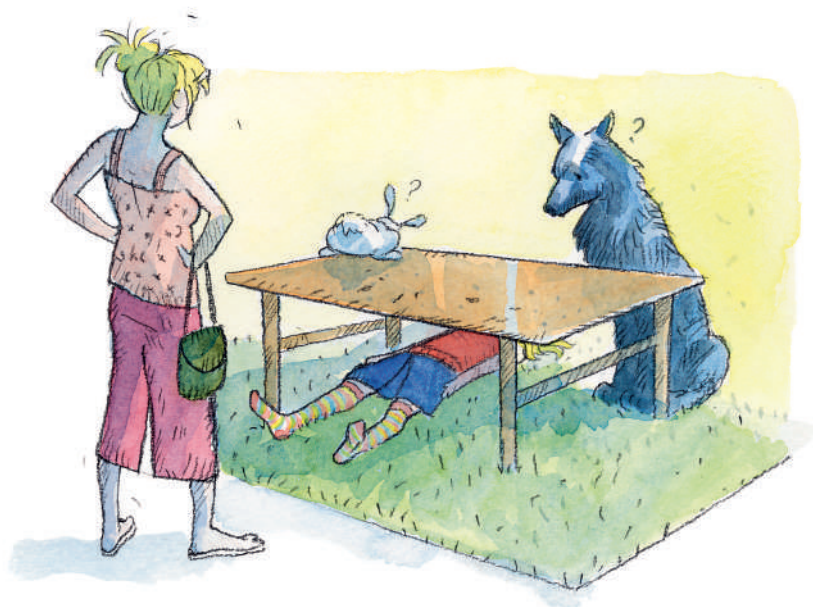

Върху мекия килим, ту свиваше, ту отпускаше пръстите на краката си.

– Ох, веднъж да порасна! – каза си тя на глас, докато бавно се надигаше.

Стане ли голяма, ще се изнесе от къщи и никои няма да ѝ нарежда какво да прави. А тя дори няма да стъпи повече у дома. На майка ѝ ще ѝ е мъчно за нея, но на Карла ще ѝ е все едно. Когато порасне, досадната ѝ майка вече няма да може да я разнася насам-натам. Защото Карла ще бъде хем голяма, хем тежка.

Със схванати мускули и обидена физиономия тя излезе от къщата и нацупена се качи в колата.

На гости у Сесилие

– Здравей, Карла – поздравя Сесилие. – Добре си ми дошла на гости!

Сесилие веднага забеляза мрачното настроене на Карла, още повече че майка ѝ ръкомахаше бурно зад нея, за да подсказже колко кисела е гърцера ѝ. Сесилие обаче продължи, все едно изобщо не забелязва нищо.

– Вече почти никой не се отбива да ме види, пък и откакто остарях, рядко излизам. Затова много обичам да ми идват гости. Приятно е да се поразговориш с някого. Когато краката вече не те държат, понякога ти става самотно.

– Чао! До после! – сбогува се майката на Карла и побърза да излезе.

Карла дори не си направи труда да ѝ каже „до-виждане“. Мълчеше и се взираше в килима.

– Някога ходех и тичах точно като теб – прогължи Сесилие. – Как само кипях от енергия! Не ме свърташе ни за миг! Все имах планове, играех с приятелки. Е, не ми оставаше чак толкова много време за игра, колкото на вас, днешните деца. Нали трябваше и да работя.

Докато говореше, Сесилие размесваше тесте карти. Направи розетка и картите зашляпаха една върху друга. Не изпусна нито една, въпреки че картите се сипеха с шеметна бързина. Пръстите на Сесилие, малко изкривени и вдървени, разбъркваха картите с удивителна сръчност.

После започна да ги подрежда върху масата – разпределяше ги в еднакви купчинки от по четири. Последните четири карти загържа в ръката си. Обърна една върху масата. Оказа се седмъца.

– Хмм... добре... ти отиваш при седмъците – промърмори Сесилие.

– Как така са те карали да работиш, когато си била на девет? – поинтересува се Карла. Думите на Сесилие бяха събудили любопитството ѝ. – Нали децата уж не работят?

– Когато аз бях малка, децата имаха задължението да работят. Караха ни да помагаме и в домакинската, и в полската работа, когато имаше нужда, а то почти винаги имаше. През моето детство времената бяха по-различни. Израснах в селска ферма. Родителите ми непрекъснато бяха много заети. Хранеха животни, обработваха ниви. Ние, децата, също се включвахме. Налагаше се, иначе нямаше пари. А безпаричието означава глад.

Карла наостри уши. Разказът на Сесилие я заинтригува. Струваше ѝ се странно как така е била принудена да се труди като дете. Карла не познаваше деца, които работят. Поне в нейния

клас нямаше такива. Е, някои, примерно Катрине, ги караха да помагат вкъщи – я да сложат масата, я да изхвърлят боклука, – но не и да работят в същинския смисъл на думата. Нищо подобно. Напротив – от връстниците на Карла се очакваше да си играят по цял ден. Понякога, ако не бяха заети, дори възрастните се включваха в игрите.

– От мен не искат да работя, но затова пък – да играя непрекъснато – уточни Карла.

– И това звучи доста изморително – отбеляза съчувствено Сесилие.

– Понякога възрастните се държат много странно. Не търпят децата да не играят или да не се занимават с нищо. Твоите родители бяха ли разведени? – поинтересува се Карла.

– Разведени? Какво говориш! – възкликна Сесилие. – Навремето това се случваше много рядко... Впрочем родителите на един мой съученик се бяха развели. Той се премести с баща си в друг град. Така и не разбрах защо са го направили, нито как го е преживял той.

– Сигурно не му е било леко – предположи Карла. – Знам го, защото мама и татко са разведени.

На децата на разведените родители им е доста тежко.

Карла обясни на Сесилие кое утежнява живота на децата с нейната съгба. Сподели колко често ѝ липсва баща ѝ, защото го вижда рядко. Разрешават ѝ да ходи при него само веднъж седмично – всеки понеделник – и то, без да ноцува в дома му.

– Понеже е алкохолик – уточни тя. – Това значи, че прекалява с бирата.

Сесилие кимна. Добре знаеше що е то алкохолик.

– Сигурно ти е мъчно – предположи тя.

Карла кимна и пак забодее очи в килима. Разстройваше се от мисълта, че баща ѝ е болен.

– От време на време се случва да не го видя две седмици и тогава ме хваща страх да не го е сполетяла беда – призна тя и разказа на Сесилие, че не разрешавали на татко ѝ да вози в колата си нея и Мес Мортен – по-малкия ѝ брат. С него имали един и същи баща и една и съща майка.

Тя имала и още едно братче – викали му Малчо, но той бил от друг баща, от Лайф. Лайф пък

живеел заедно с майката на Карла. Таткото на Карла обаче шофирал, когато бил сам в колата. С очите си го била виждала. Затова много се страхувала да не вземе да катастрофира.

– Мама казва да не се тревожа чак толкова, защото татко бил голям човек и знаел как да се грижи за себе си. Но аз не мога просто ей така да престана да мисля за баща ми, нали разбираш?

Сесилие кимна – как да не разбира колко трудно е да не се тревожиш за татко си!

– Значи си имаш и ново братче, и нов баща?

– Нищо подобно! – отсече Карла. – Ново братче – да, но не и нов баща. Лайф не ми е баща. Само защото е женен за мама, не значи, че ще ми стане татко. Покрай техния брак се сдобих с кака – казва се Ана Луса. Не ми е истинска родна сестра, защото е от друга майка – двете живеят чак в Копенхаген. Но Лайф е неин баща, та затова се падаме малко нещо роднини, нали? – Карла погледна въпросително Сесилие, а тя кимна.

– Изведнъж сте напълнили цяла къща.

Карла поясни, че хич не било изведнъж, защото родителите ѝ се развели, когато била още на две годинки – много тъжна история. Иначе тя

харесвала и Лайф – бил много готин, – и Малчо, и Ана Луса.

– Татко може да е алкохолик, обаче е най-добрият баща на света. Той е единственият ми баща и, повярвай, много е готин. Има едни такива силни ръце и прегръща много хубаво. Когато съм при него, винаги аз решавам какво да вечеряме. Води ме на басейн, на кино. С часове ми чете на глас и все ми повтаря, че ме обича повече от всички... – Карла млъкна за секунда, но побърза да продължи: – Когато не е алкохолик, въобще не му личи, че е болен. Когато не пие, изглежда като всички други татковци. Човек не разбира дали някой страда от тази болест – освен ако не знае.

Карла се беше отпуснала и приказваше без задръжки. Чувстваше се отлично в малката дневна на Сесилие. На пода имаше килим, на дивана – пухкави възглавнички. По стените висяха стари снимки на разни непознати за нея хора. А на масата стоеше купа с курабийки и стъклен буркан с шарени бонбони. Стенен часовник тиктакаше уютно. Звукът му вдъхваше спокойствие на Карла.

– Понякога е трудно да прецениш роднина ли си с няколко, или не. Например майката на Ана Луса роди момченце в Копенхаген. Казва се Виктор. Аз се падам малко нещо роднина на Ана Луса, но с Виктор не сме роднини. Него изобщо не го познавам. Доста е шантаво, като си помислиш: роднина съм с човек, който е роднина с друг, с когото обаче аз не съм роднина и изобщо не го познавам.

Сесилие се съгласи, че роднинските връзки в семейството на Карла са твърде заплетени. Опита се да повтори кой кой е, но се омота като пате в кълчица. Карла се раззикоти.

– Не, Сесилие, не сме роднини с Виктор. Да ти напомня: той е по-малкият брат на Ана Луса. Нали разбираш – продължи Карла – колко тежко е баща ми да е болен, но в същото време да е най-добрият баща на света, а Лайф, с когото живея в една къща и когото виждам всеки ден, всъщност по тази причина – в смисъл, че прекарваме повече време заедно – да ми е малко повече баща, отколкото родният ми баща.

Последното Карла изрече тихо, сякаш говори тайна. После съвсем се умълча. Оглежда ста-

ята и попита Сесилие не смята ли, че цялата тази история потиска госта.

– Човек не може да има двама бащи – поясни тя. – В едно истинско семейство има само една майка и само един баща, а помежду си децата са братя и сестри, ама истински.

– Положението в твоето семейство ми прилича малко на пасианс – подметна Сесилие. – Понякога се подрежда, друг път – не.

В момента Сесилие редеше именно пасианс. Наричал се кралски пасианс. Предложи на Карла да опита и тя. Карла се съгласи охотно. По думите на Сесилие хората нареждали пасианс, за да разберат дали определено тяхно желание ще

се сбъдне. Понякога и Сесилие хвърляла по един пасианс, за да провери дали, да речем, през деня ще се отбие гост. Точно преди Карла да се появи на вратата ѝ, Сесилие се хванала да реди пасианс и той излязъл! Тоест, ако пасиансът се получи, желанието се сбъдва. В противен случай – не. Както впрочем и станало.

– Но пасиансите невинаги познават – предупреди тя. – Понякога пасиансът не излиза, а желанието ти се сбъдва. С други думи – човек не бива да се предоверява.

Карла предложи да проверят какво ще предскажат картите за болестта на баща ѝ – ще оздравее ли? Сесилие изрази известно съмнение дали пасиансът отговаря на такива сериозни въпроси, но все пак се съгласи да опитат. Карла стоеше на тръни да не би пасиансът да не се подреди. След няколко нареждания на картите неочаквано „излезе“ и последният поп, а на масата лежаха повече от десет захлупени карти. Карла се разтревожи още повече. Усети колко много е възлагала на този пасианс.

– Не се получи! – нещастно въздъхна тя.

По гласа ѝ Сесилие долови колко надежди е възлагало момиченцето пасиансът да се погреду, затова решително взе единия поп и го пхна под една от купчинките върху масата. После изгърпа друга карта от същата купчинка.

– Понякога се налага човек да понамести картите – поясни тя. – Но само в извънредно критични случаи. А сегашният случай, доколкото схващам, е извънредно критичен.

Сесилие подгаде картите на гостенката си, та тя да продължи сама. И не щеш ли, пасиансът излезе.

Когато майката на Карла дойде да я вземе, завари гъщеря си и Сесилие улисани да редят карти. Малката тъкмо разучаваше нов пасианс и се ядоса, че майка ѝ ги прекъсва. Плахо попита Сесилие може ли да ѝ гостува пак, защото отдавна не била прекарвала толкова приятен следобед. Сесилие кимна утвърдително. И тя се забавлявала и цяла да се радва много, ако Карла пак я посети. За нея най-хубавото нещо на света били гостите.

– А по въпроса за татковото оздравяване... може ли да се вярва на пасианс, ако си понаместил картите? – попита Карла.

Сесилие погледна нежно узриженото лице на гетето и отговори:

– Пасиансите са като семейството. От време на време трябва да побутнеш едно-друго, та нещата да се наместват. А дали може да им се вярва... Горещо може. Или почти.

Карла прегърна силно Сесилие.

– Довиждане – каза.

Нямаше желание да изрича „сбогом“.

По пътя към къщи момиченцето не обели гумичка – малко странно, защото обикновено не млъкваше. А сега само се взираше в асфалта, който се изгубваше под автомобилните гуми, и наум се питаше дали пасиансът казва истината, при положение че поразместиха картите, за да излезе.

Утре щеше да ходи при баща си, та предстоеше съвсем скоро да разбере какви са изгледите той да се излекува.